

ШКОЛСКИ ЛИСТ.

„ШКОЛСКИ ЛИСТ“ излази једанпут у месецу. Предплата је за целу годину 1 ф. 50 новчића, а за Србију 4 динара. Учитељи са малом платом, кзо и богослови и приправници, добијају лист у пола цене. Дописи и предплата шаљу се: Уредништву „Школског Листа“ у Сомбор.

Бр. 9. У Сомбору, 10. Септембра 1887. Год. XIX.

Др. ЂОРЂЕ НАТОШЕВИЋ,

СРБСКИ НАРОДНИ ГЛАВНИ ШКОЛСКИ РЕФЕРЕНТ,
ВРХОВНИ НАДЗОРНИК СВИЈУ ПРАВОСЛАВНИХ ВЕРОИСПОВЕДНИХ
СРБСКИХ НАРОДНИХ ШКОЛА У МИТРОПОЛИЈИ КАРЛОВАЧКОЈ,
ПРЕДСЕДНИК „МАТИЦЕ СРБСКЕ“ И НАРОДНИ КЊИЖЕВНИК СРБСКИ
И Т. Д.

РОЂЕН 25. МАЈА 1821. У СЛАНКАМЕНУ,
ПРЕСТАВИО СЕ НОЋУ ИЗМЕЂУ 10. И 11. ЈУЛИЈА 1887. ГОД.
У ГОРЊЕМУ КАРЛОВЦУ.

II.

Тридесет и пет година делао је незаборављени наш добротвор Др. Ђорђе Натошевић на србској педагогијској и народној књижевности, њему је било стало само до тога, да народу нашем даде у својим списима најбољу душевну храну, да народ поучи, освети, просвети и усрећи, а није му било стало ни најмање до славе и до књижевничкога гласа, па зато се он редко, врло редко и подписивао под своје списе, држећи се строго оног начела: „Не треба питати ко пише, него шта се пише“!

Тридесет и пет година писао је Натошевић по листовима и часописима, по календарима и у засебним књигама све, што се односи на поуку и образовање, на умно, морално, здравствено и материјално унапређење и усређење србскога народа и сваког појединог члана милог му Србства.

Почињући од године 1853. у Седмици и у Србском Дневнику, а затим у Школском Листу, у Пријатељу младежи Србске, у Даници, Матици и Путнику, у Летописима, у Гласу Народа, у омладинским календарима, у Орлу и у Годишњаку и на последку у Женском Свету и у осталим Србским повременим списима и листовима писао је много велики покојник, обogaђујући народ наш обилатим и мудрим производима труда и Генија свога.

Од године 1862. до 1865. издавао је и уређивао је Др. Ђорђе Натопшевић овај Школски Лист, на коме је био он главни раденик од самога постанка његовога. — Године 1853. издао је он користну књижицу за народ под насловом: „Нега краве“. Године 1857. издао је (прво) „Кратко упутство за учитеље“. Године 1858. издао је: „Упутство за предавање букварских наука“. Године 1861. и 1882. изишло је у два издања његово прерађено и умножено: „Кратко упутство за Србске народне учитеље“, које је и до данас најпрактичнија и најваљанија књига за учитеље Србске. У то време издао је он поучне приповедке за децу под насловом: „Бисер и драго камење“ и „Неколико народних песама за учење на изуост“, „Читанку за четврти разред“ и оно знаменито наградом Матице Србске увенчано дело: „Зашто наш народ у Аустрији пропада“ (у Н. Саду 1865.)

Кад је влада Србска у кнежевини 1868. расписала била стечај за нови Буквар србски, написао је Натопшевић најбољи до сада србски Буквар са Читанком и Славенским Букваром и послао га је професору методике у Србској учитељској школи Сомборској с жељом, да приправничка дружина „Венац“ рукопис тај по његовим упутствима препише и преустроји на три начина: за Србију, за Угарску и за Црну Гору и тако прерађене рукописе да дотичним владама као своје пошаље.

Приправничка дружина „Венац“ под управом својега председника и наставника методике савестно је испунила племениту жељу писатељевоу. Рукопис Буквара, што је у Србију послат, примљен је, и са неком изменом штампан у три засебне школске књижице, а награда је по жељи писатељевој покљоњена фонду за учитељске сироте, које му је, као и фонду Школског Листа, Натопшевић основ положио. — Рукопис, што је одправљен највишој школској власти у Црној Гори, штампан је трошком државе Црногорске у Бечу и примљен за школску књигу у првом и другом разреду у јуначкој Црној Гори. — Трећи рукопис овога Буквара, што је управа учитељске школе Сомбор-

ске кр. угарском министарству просвете у Будиму 1869. године званично одправила, није света угледао, него је тамо горе негде забачен, али је место њега штампан у Будиму, по истом начину састављени, други Србски Буквар, који се и до данас у комуналним школама Србским у Угарској употребљује.

Даље је написао покојни Доктор Ђорђе Натошевић још и ове књиге: „Дуван с погледом на здравље, у Београду 1870.“; „Хлеб, кога једемо, у Београду 1874.“ — „Буквар за србске народне школе одобрен од В. срб. нар Школског Савета, у Новом Саду 1875.“; „Упутство за предавање овога Буквара, у Новом Саду 1880. Црквенославенски Буквар одобрен од В. Школ. Савета.“; „Читанка за II. разред србске народне основне школе, у НСаду 1883.“; „Читанка за III. разред србске народне школе, у Новом Саду 1883.“; и „Читанка за IV. разред србске народне школе, у Новом Саду 1885.“ Ове три читанке садрже у себи најбољу моралну, здравствену, природописну, природословну и економску науку за младеж и за народ и требало би, да их школа пренесе у живот народни, да их преда породицама и посредством ових народу, те да оне постану свакидашњом књигом народа нашега. Особито је читанка за четврти разред богата збирка најкористнијих знања за свакога, а особито за наше земљеделце, који сачињавају језгру народа и којима је она баш зато — рекао бих — и намењена, што је основна народна школа једина, коју њихов подмладак полази пре него што у практични живот ступа. Кад би се све, што је Др. Ђорђе Натошевић за својега века писао, покупило и заједно штампало, изишла би од дела његових читава библиотека за народ.

Др. Ђорђе Натошевић био је за последњих седам година и председник Матице Србске, и за његовога председништва почела је Матица Србска трошком закладе народног добротвора покојног Петра Коњевића Пожежанина издавати књиге за народ, од којих је до сада већ 17 најодабранијег садржаја књижица на свет изишло, које се по малену цену продају и које ће, надамо се, у све слојеве нашега народа користна знања распрострајети, па здравље, просвету и благостање народно знаменито унапредити.

Др. Ђорђе Натошевић био је за живота свога као човек образац вернога мужа, послушног и њежног сина, најболега отца, најискренијег пријатеља и честитог, уредног и вредног грађанина и човека.

Сам умерено живећи за последњих шестнајест година, —

од како се млеко излечио од болести, која се за неизлечиму држала, — живио је вегетаријански, одрекавши се свију меснатих јела и љутих зачина и силовитих пића па и саме кафе и вина. Ранећи се просто млеко, варицом (кољивом), поврћем и воћем био је он у ствари самој живи проповедник умерености, уздржавања и простог начина живота у садашњем сладострастном свету, уподобљавајући се мудроме Питагори и светим подвижницима из првих христијанских времена, и примером својим и саветом желио је међу људе повратити златни век умерености, уздржљивости, задовољства, питомости и благодарности.

* * *

Ђорђе Натошевић рођен је 25. Маја 1821. године у Старој Сланкамену, том јуначком гњезду Змаја Деспота Вука Бранковића и крштен је у стародревном храму Божијем тога места, за који се прича, да га је у славу Божију подигао Змај Деспот Вук. Отац му се звао Павао и био је поштен, вредан и имућан трговац. Мати његова Софија родом из Титела из породице Крестићеве отликовала се свима врлинама образоване, честите жене, добре матере и побожне христијанке.

Добивши прво васпитање у дому родитељском и у основној србској и немачкој школи свог родног места, изучи млади Натошевић гимназију у Ср. Карловци, филозофију у Сегедину, права у Еперјешу. Медицину је почео студирати у Пешти, али је на скоро прешао на свеучилиште Бечко, где је са највећим прилежашем слушао најславније европске капацитете у медицинској струци и положивши строге испите постао је доктором медицине.

Као слушатељ медицине у Бечу вештао се Натошевић у гимнастици и тиме је не само оснажио и развио своје тело, него је и дотерао у тој струци до великог савршенства. Уз обавезно учење природних и медицинских наука читао је он много, и читањем упознао се свестрано са класичном немачком књижевношћу, особито с педагогијом, која му је још тада веома омиљела била.

Као практични лекар настани се Др. Натошевић у Новом Саду, где на скоро изиђе на глас са својега вештог и природног лечења и са хигијенских упутства, што их здравима и болнима даваше.

Године 1853. постане професор природних наука и на скоро за тим управитељ Србске гимназије Новосадске, која се после покрета, због оскудице фонда, само са четири нижа разреда от-

ворила. У вештом и очигледном предавању природних наука и гимнастике и у управи гимназије ове отликовао се Натошевић тако, да су ученици његови на вишим заводима и у учитељској школи најбоље напредовали.

Године 1857. наименован буде Др. Ђорђе Натошевић за ч. кр. Школског Саветника и члана земаљског Школског Савета Србске Војводине и пресели се у Темишвар. Поставши на скоро затим и спољним чланом ч. кр. Наставног Савета у Бечу.

Кад престане земаљски Школски Савет у Темишвару 1861. остављен буде Натошевић у расположење и 1862. додељен буде као школски саветник кр. угарском намесничком већу у Будиму. Године 1864. изради он синодални предлог о уређењу србских народних школа, који је на Србском народном сабору од године 1865. примљен.

Кад се 1867. установи кр. угарско министарство, иступи он из државне службе и на позив кнеза Михаила пређе у Србију за школског референта у тамошњем министарству просвете. Као такав прегледа он школе по свима крајевима кнежевине Србије, опише јадно стање њихово и поднесе предлоге о бољем уређењу народних школа у Србији. После смрти кнеза Михаила привремена влада у Србији сасвим изненада одпусти из службе Натошевића, који се опет врати у Нови Сад, да као посланик на србско народном сабору од године 1869. и 1870. и 1871. ревностно дела.

Године 1870. изабрао је Србски народни Сабор Дра Ђорђа Натошевића за србско народног главног школског референта, које је звање од тога доба до смрти најревностније одправљао, учествујући у свима просветним радовима србских народних сабора од 1871., 1874., 1875. и 1879. и у свима седницама србско народног Школског Савета, и водећи непосредни надзор над србским учитељским и вишим девојачким школама и над вероисповедним народним школама нашим у архидијецези, а врховни надзор над свима вероисповедним школама србским у Митрополији Карловачкој.

Вршећи најсавестније дужности светог свог позива, Натошевић је у сред свога племенитог просветног рада далеко од своје породице у Горњем Карловцу изненадном и напрасном смрћу завршио земаљски свој много трудни живот лако и' спокојно и преселио се у обитељи небесне.

Школа србска у црно је увијена. Она је изгубила у Ђорђу Натошевићу свога највећег организатора и најбољег надзорника. Учитељство србско оплакује у Ђорђу Натошевићу свог најбољег оца, мудрог и искусног саветника и најискренијег пријатеља. Православна црква изгубила је у Ђорђу свог драгог и верног сина, који је њу као своју добру мајку неизмерно љубио и поштовао, и за њу посредством васпитања и наставе религиозне свесрдно и неуморно радио. А народ изгубио је у Натошевићу највреднијег и најплодотворнијег књижевника и просветитеља свог, који је за благо рода свог живио, и из чисте љубави делао око напретка народног; љубав ту своју је он на последку и смрћу својом запечатио.

Уз ожалашћену велештовану породицу његову, коју је покојник тако нежно љубио, жали данас за Ђорђем Натошевићем књига србска, просвета народна, све Србство, а највећма србска народна школа и свестно учитељство србско.

Шта је био доктор Ђорђе Натошевић школи србској и шта је Србство у њему изгубило, види се најбоље из обште народне жалости за покојником, која се показала не само при опелу његовом у Горњем Карловцу и при погребу у Новом Саду, него и у свима знатнијим местима његове разгранате делателности, а особито у журналистици Србској.

Ево — како о већем губитку том са тугом срдца вапије најславнији песник србски нашега времена, З. Ј. Ј :

„Уви се, српска школо, Школи је српској Ђорђе
У црну ризу туге ; Сав живот дао свој ;
Рана ће т' ова жећи Ох, плачи, школо српска,
Године многе, дуге. И заслуге му број.

Плачимо сви, што знамо
Вредност живота тог.
А Ђорђа нека небом
Награди вишњи Бог !“

Рецимо и ми учитељи Србски, које је он неизмерно као своје рођене синове љубио, на гробу оца, добротвора, бранитеља и највећег пријатеља свог из свег срдца :

Слава нека је и дуготрајна успомена неумрлом Ђорђу Натошевићу ! На веки слава !!

Н. Б. Вукићевић,

србске учитељске школе сомборске управитељ.

О ВАЖНОСТИ МОРАЛНОГ ВАСПИТАЊА.

(Свршетак).

Децу треба приводити сажалењу и добротворству. Ако смо ради њиног срце у тима добродјетелима изобразити, то треба њу кад кад у жалосна, али поучителна обиталишта сиротиње одвести. Ту треба да она сравне своје стање са патећим људма, који једнаку природу са њима имају. Показати јој треба да виде страховиту слику глади, тврде постеље, тврда и црна хлеба, те да чују уздисаје тешке оскудице. Не треба њу удаљити од таквих жалосних појава из бојазни, да ће се њин размажени укусу стим увредити, или њој болне осећаје проузроковати. Ти су осећаји дика човечија, а радујмо се томе, ако се у деци појаве. При томе не треба своје сузе сакривати, него показати, да их се не стидимо ни у човечијим годинама. Али треба и задовољство добротворства и помоћи, коју смо остављенима и нужнима учинили, са њоме делити. Навикнути треба њу, да се у својима забавама и раскошима мало ограничи, да би могла онима, који се у нужди налазе, помоћи. Треба јој из рана појмљиво учинити, да оно добротворство, што нас ништа не кошта, или при којем ништа друго не чинимо, него само оно, што је нама са свим излишно и непотребно, дајемо, да тако добротворство нема велике вредности и да се то не може у правом смислу добродјетељ назвати. Наградити треба њу за добротворство, али не са поклонима, него с' тим, да она у радости сиротиње, коју ми подпомажемо, болника, које ми опорављамо, жалосних, које ми тешимо, учествовати могу, те да чују са каквим пуним срцем они свога добротвора благосиљају.

Учити треба децу, да знају над својима тјелеснима захтевима господарити. Ту треба спојити учење са вежбањем и започети обоје тако рано, колико је год могуће. Ко се није у младости научио уздржавати, томе ће то у старости врло тешко — ако не неможно — пасти. Привикнути ваља децу, да се гдекоји пут невине забаве својевољно одрекну, или уживање истих прекину и с тим да снагу њиног духа и господарење над собом покажу. У томе смотрењу треба да јој дамо добар пример. Приредимо какву забаву, коју са њоме заједно намеравамо уживати, и на то се још унапред са њоме радујмо, — ако нам какве дужности или случајне околности, које може бити баш ми сами наредимо, уживање те забаве препрече, или се одзову, то онда покажимо њој са нашим непоремећеним задовољством и са поуком, да ми дужности свима забавама представљамо, да је добро, када се тежње умерити знају и када можемо над собом господарити. За тим јој представити, да се у тој истој добродјетељи вежбају, или бар при такој прилици њину љубав к' нама покажу, те онда ону децу треба, која се највољније томе склоне, својом пажњом наградити. Ако јој испочетка тешко пада толико снаге над собом показати и много их труда стаје, да не би у плач дошла, то се ипак не смемо завести, да њу сажељавамо. Што се чешће така ваљана вежбања чине, тим ће јој лакше пасти највеће жртве добродјетели принети, када њина дужност од ње то захтевала буде.

На послетку треба децу привести стрпљењу у патњи, постојанству

у несрећи и храбрости при свакој околности. Та су својства и те добродјетели њој у данашњем времену врло нужне. Ко није са стрпљењем патити научио; кога и најмања незгода потресе и доле обори; ко се од сваке претње и од сваке незнатне опасности поплаши и натраг повуче, тај неможе висок степен моралног савршенства постићи и његово је задовољство честој и брзој промени подвргнуто. Само стрпељив, постојан и неустрашим човек у стању је тешкоће, које се гдекад на путу дужности и поштења нађу, побједити, владајућој покварености одпора дати и своју невиност као и мирноћу савести при свима променама и искушајима сачувати. Тима добродјетелима морамо се ми из рана привикнути, и морамо прво у малом извршивати, ако смо ради то у старости при ванреднијима догађајима чинити. Не треба те мушке и благородне добродјетели деци само хвалити, него и при свакој прилици извршавати. Не дозволити љубави, коју к њој осећамо, да нас наведе њин укус разнежити, њу са оним, што је тешко и непријатно поштедити и млитавости привикнути. Навикнути треба њу тврђем начину живота, да јој не би комодија тако нужна била, да се без ње несрећнима осећају. Када јој се мање несреће догоде, да морају неке тешкоће трпити, или када изгубе онакове ствари, које су радо имала, то не треба њину тугу умножавати са учешћем, нити одма такове ствари набавити и децу претерано тјешити, — шта више покушати њу умирити и са нашом мирноћом храброст јој улити. Учити њу, да сваку ствар за оно држе, што је збиља. Треба се известити од ње о својству зла, које њу претискује, боља, које осећају и губитка, који су штетовали, те јој показати, да је човек разнима невољама и незгодама подчињен и да он може много сносити и трпити, када хоће. Треба јој навести примере о особама, које много више пате него она, те су ипак при томе стрпељиве и постојане; показати јој оне користи, које одатле произићи могу. Чувати њу, колико је год можно, од утиска страве, који од онакових ствари долази, којој само незнање или неумесно мишљење страшни вид даје. Где год се прилика укаже, те јој ствари показати треба и представити оне несреће и слабости оних људи, који свагда о опасностима сањају и свагде њу и у најјаснијој светлости виде.

То су најлепше добродјетели, којима треба децу привести и у којима се она морају непрестано вежбати. Ако тако старији радили буду, то ће пре или после богат плод мудрости и добродјетели у срцу и понашању код оних, који под њиним надзором стоје, измамити. С тим ће она Богу и људма повољна бити, а својој субраћи од користи. Ми се онда можемо мирно и безбрижно једном од ње растати, када знамо, да она добродјетели за свога вођу и пратиоца у животу имају.

Написао: *Младен Борбошки,*
свештеник.

НАШЕ УЧИТЕЉИЦЕ.

— За награду. —
(Продужење.)

Ја сам већ напред рекао, да су учитељице са свим оделене свакидашњим животом својим од живота нашега народа. Оне

не унутребљују ни ону прилику, која им се сама наметне, а да му се приближе. Ово — ја тако мислим — никако не би требало да је тако. Та — као што сам и напред већ рекао — и мисао на народ је била једна од оних, које су њима живот створиле.

За то, пре него бих се упустио, да подробније говорим о њином раду у народу, пре свега ја бих им и опет саветовао, да што чешће, управо увек, нађу се међу њиме. Са овим би оне њему много помогле, а он уме да да благослава и да је благодаран и на најмањем добротинству. Јесте, да ово није велика награда, бар како се у данашњем материјалистичком свету схваћа, али она ствара душевно спокојство и чисту савест. А ово треба да је и учитељицама и учитељима најсветија тежња и најмилије задовољство.

Не могу, а да овде и то не споменем, да је доста ниска низина, у којој наш народ живи обичним свакидашњим животом својим. Па у први мах, кад би се учитељица међу њиме нашла, можда би и саломила јој вољу низина та, кад би зар са ње који пут се и румен морала лицем њеним да оспе, ал' баш овде се иште од ње највећа енергија и најистрајније делање. Она се никако не сме спустити у ту н и з и н у, већ сву снагу мора уложити на то, да и народ изведе из ње, па да га погне на ону висину, на којој се она налази. Је ли ово постигла — отворила је двери за даљи успешан рад

Одлучној намери и гвозденој вољи ни ово се не ће отети, а не ће у толико пре, што наш народ није као исписана књига, где се ни словцета више не може да упише, или да је као дрво, које се не би дало више ни мало довијати — не, уз њега још увек пријања лепа и добра реч, па већ у првом маху он јој излази на сусрет.

Само ако буде која учитељица покушала, да који пут изађе из одељености своје и у народ — брзо ће се уверити о овоме. Већ на првом кораку јој изненадиће је пријатељски дочек и предусретљивост.

Тај улаз у народ створио би јој велике душевне насладе и уживања, а и иначе — како би лепо и узвишено он изгледао већ по самој спољашности својој.

Замислите само недељни или празнични дан. После подне је домаћица већ све посвршивала у дому, испратила је дечицу на игру, а старије мушке главе разишле се било међу родбину,

било међу пријатеље, на последак и на разговор. Сад је и она доколна, обукла се, па ће и она мало међу добре друге, да прекрати време у пријатељском разговору. Лепо је време. Изишла је на сокак, а тамо већ седи пред чијом кућом више домаћица. Ту се отпочне жив разговор о кући, о селу, о деци или већ о другом чему. Па је л' те како је то лепо, како дивно погледати на тај збор! А замислите, да се нешто сад учитељица приближује њима! Како несу навикле, да и учитељица кад дође у њино друштво — све би оне зацело држале, да ће их мимоћи. Ал' учитељица кад стигне до њих, па им рече, да је дошла, да види шта оне раде и да и сама мало поседи, — та то би им зацело била велика радост, која би их у први мах са свим збунила. Но на брзо би прошла ова забуна, а очита би им се радост у том показала, што не би знале, где да нађу места новоме госту. Па како би тек после дивно било, кад би их учитељица упитала, о чему су говориле, те да — ако је тема разговора била zgodна за њен рад — и сама се упусти у даље разговорање, или да отпочне какав нов разговор о другом чему, а у току целог разговора искреније и дружевније — не као с катедре — све оно да гледи да изнесе, што год би се на тај разговор из поуке и искуства односити могло. Тиме би учитељица и забављала их и поучавала. Тиме би ширила леп глас у опште о учитељицама нашим, па би је народ оволио, он би је хвалио, а и благосиљао.

Но ово је тек једна прилика, а где ли су још друге, које се учитељици за зближење к народу пружају и саме, па где још онег оне, које би она гледала да сама створи!

У свима тим приликама она би могла да врши позив свој, који јој у народу припада. Тако би и у маси народној, која је већ преживела доба школско, па можда и без ове, или оживљавала знање из школе, које је време с бригама већ утрло, или сејала ново. И једно и друго је веома важно, и с једним и с другим би много постигла у учењу народа.

Нашим Српкињама и матерама овим би се полако отвара-ле очи, па би сву погрешност дотадањег свог рада као матера и домаћица брзо увиделе, те би се онда исправљале, а ваљда не треба ни да кажем, колико би се тиме постигло.

Но ево да споменем и оно, што би могло служити као прилог за помоћ у том раду наших учитељица са народом. Ово ћу да поделим на двоје, јер учитељица би, зближењем уз про-

стији народ, и у њему се обрћала, те би тако, уз интеллигентнију класу, било два круга, у којима би она могла да развија делање своје у ваншколском животу своје.

Ја ћу прво да говорим о раду јој са простијим народом.

Још у почетку сам рекао, да је мати у сваком дому најглавније лице, јер она је позвана, да негује и да васпита подмладак домаћи. Рекао сам тада и то, да се ми не можемо похвалити са нашим матерама. Ово ја несам рекао онако из небуха, него сам, на жалост, ово увидео и искусио у животу нашег народа, који сам ја свом пажњом проучавао, од кад у њему живим. А морао сам ово већ и отуд увидети, што као учитељ, па још првог разреда, дакле непосредно из њине руке и с њине неге примам и узимам дечицу, на којој се јасно огледа сва небрига или криво схваћена па још кривље извршена нега око васпитања. Несу, на жалост, ово били изузетци, већ они, који су показали тек нешто материнске умешности у тој светој дужности њеној.

Дакле, кад учитељица буде долазила у додир са српским матерама, има ли што природније за почетак њеног говора него о деци а у том одмах и о васпитању. Има ли важнијег говора него о томе!? Не, нема!

А како да се овде нађе, како да мане домаћег васпитања што већма и светлије, заједно са последицама њиним, изнесе матерама пред очи — за то јој највише може послужити оно познавање, које она треба о деци да у школи стече и за тим онај начин, којим она сама врши васпитну дужност у школи.

Треба дакле да изређа све врлине пред матерама српским; треба да им наведе све оне зле обичаје, страсти и наваде, које могу да душевно утамане подмладак наш, па да им онда метне на срце, да што већма шире и укорењују прве, а друге опет да искорењују из њих. Уз ово нека не пропусти, а да им не напомене, да добар пример за све ово највише чини, па тај пример нека на дому оне саме буду.

Кад би учитељица на ком скупу, где је више Српкиња, свом речитошћу и свом вољом онако им изнела важност доброг домаћег васпитања, како се ово лепо даје извести, па кад би уз то и мане изређала, које потичу или из незнања или из немарења, и кад би уз ово и то навела, колико се првим олакшава, а другим отештава рад школин — уверен сам, тврдо сам уверен, да би ово веома утицало на све слушалице и да би се

успех заиста постигао, да наше матере увиде, да се васпитањем само може да оплемењује душа и срце, а да оно не долази годинама, као што изгледа да оне схваћају, кад рекну за своје дете: „ништа, док постане старије, онда ће се већ оно опаметити.“

Приликом разговора овог о васпитању, учитељица треба и нарочито да упућује матере, да за родољубље и народни понос не забораве, него нека о томе чешће говоре пред децом, што ће на њину свест о Српству и о народности њиној веома јако утицати.

А што се тиче васпитања у опште, да га учитељица омиљава нашим матерама, ту би она могла и књигом или листовима, дакле читањем, много постићи. Она треба да сама пажљиво чита књиге и листове, у којима се говори о васпитању, па кад год наиђе на који састав, који је популарније написан, да то и пред целим скупом прочита или у целости или бар у изводу, пропраћајући и разјашњујући међувремено и својим пропратницама оно, што чита.

Тиме би она милина и љубав к читању, а и ово ја схваћам да би она и овде могла за позив свој узети. Нека осим књига о васпитању чита им по кашто и народне песме и приповетке, нека им каже, да су оне у самом народу постале, па ће тиме будити у њима машту за стварање те врсте умотвора, која машти тако очигледно трне у нашем народу. И другог садржаја дела може она узети за тако читање, а у читању нека увек гледи, да створи ма и малу дискусију, која ће је све већма упознавати са схваћањем нашега народа, па ће га тиме боље моћи упознати и у свему животу његовом.

Осим тога нека онима, које знају да читају, књиге и листове своје даје на прочитање, а имућније нека побуђује, да купују књиге, или да се претплате на који забаван или просветан лист. Овим би њима пружила начина за изображавање и племенито занимање, потпомогла би књижевност, а наш народ би одмах постао угледнији и вићенији, кад би имао и простих таквих Српкиња, које у читању налазе насладе. (Продужиће се.)

СЕДНИЦА СРБ. НАРОДНОГ ШКОЛКОГ САВЕТА.

(Држана 8. Августа 1887. у Ср. Карловцима.)

Председава Њ. Светост патријарх.

Присутни чланови: Протереј Јован Борота, Теофил Димић, Никола Ђ. Вукићевић, Стеван Лазић, Др. Михаило Полит и народни тајник Исидор Ђирић.

Његова Светост патријарх јавља, да је Др. Ђорђе Натошевић главни школски референт и главни надзорник свију србских нар. школа у Митрополији Карловачкој о. г. у Горњем Карловцу, где је испите приправничке држао, ноћу између 10. и 11. Јулија капљом ударен напрасно преминуо и да је тело његово у Нови Сад пренешено и сахрањено. Излажући велике и неизмерне заслуге покојникове за школу и просвету народну, позива све присутне чланове, да устајањем отдаду поштовање велезаслуженом покојнику. — Сви чланови Школ. Савета устају у почит велезаслуженог покојника и кличу; „Слава Дру Натошевићу!“

Његова Светост изјављује, да је ова седница управо зато сазвана, да се наредба учини, ко ће привремено одправљати дужности главног Школског референта, пошто у постојећим наредбама није постарано за оваке случајеве. Чланови Школског Савета изјављују, да овом Школском Савету припада право субституирања привр. гл. школског референта, слажу се у томе, да један од чланова Школ. Савета треба да буде привремено на ову дужност изабран, и једногласно поверавају ту дужност Николи Ђ. Вукићевићу члану Школ. Савета и управитељу Србске учитељске школе Сомборске и свију Србско народних просветних завода у Сомбору, с тим, да он уз задржање досадашњег свог звања и дужности главног школског референта одправља. Н. Ђ. Вукићевић прима се на опште захтевање чланова Школ. Савета повереног му тешког звања главног школ. референта, изјављујући, да је он у свако доба готов то звање у руке Школ. Савета положити, чим осети, да није у стању без повреде здравља свог референтске дужности одправљати. Затим је на предлог Њ. Светости закључено, да се овај привремени избор поднесе на одобрење в. кр. угар. Министарству за богочаст и јавну наставу. Субституираном гл. референту одређује се хонорар од 800 фор. и путни паушал од 400 форинти. А међу тим у нади на одобрење, да се Н. Ђ. Вукићевић сва у течају налазећа се акта Школ. Савета предаду, да о њима у најкраћем року референте напише и овом Школ. Савету поднесе.

На пријаву смрти покојног Дра Ђорђа Натошевића бившег Срб. гл. школ. референта, коју је учинила његова удовица госпођа Дафина Натошевић рођена Јовчићева, закључено је, да се тромесечна плата покојникова његовој удовици изда и преко Саборског одбора Србско народном црквено-школском Сабору топло препоручи, да се са обзиром на велике заслуге покојникове за школу и народ Српски његовој удовици доживотна почастна годишња награда из народних фондова определи.

ОЦЈЕНА ЦРКВЕНО-СЛОВЕНСКИХ КЊИГА БУКВАРА, ЧАСЛОВЦА И ПСАЛТИРА.

Од МИТЕ НЕШКОВИЋА.

Званично написао ЈОВАН ПЕТРОВИЋ правосл. катихета.

(Свршетак).

в) Псалтир. Он се састоји из самих псалама преведених и непереведених, те је баш због пријевода веома лош. Истина, да је смисао ту, али

је писац од текста грчкога и словенског веома одступио. Поименце на-
 вешћу погријешке : Пс. 1. 3. ст. „и ~~всѣ~~“ значи и биће, а не „он је“ ;
 у истом Пс. испустио је ријеч „всѣ“. Пс. 6. 7. ст. „смагнѣса“ не значи
 „усахнути“, него „помути се“, у ст. 8 испустио је ријеч „глас“. Пс. 10.
 ст. 2. и 3. погријешно је преведен, исто тако 4. и 5. и 6. стих. Пс. 14.
 ст. 4. погријешан. Пс. 19. стр. 1 и 2. треба узети будуће вријеме; Пс.
 25. ст. 4. „законопрестѣпникъ“ не значи лукав него нешто друго, — а
 у 9 ст. истога Пс. испуштена је ријеч „съ нечестивими“, која се како
 у грчком, тако и словенском оригиналу налази.

У Пс. 26 ст. 8 сасвим је слободно преведен — а то није за ученике
 пучких учиона. У Пс. 28 ст. 1. испуштена је цијела једна реченица, а у
 ст. 3. употребљено је једноброј место вишеброја, који се у грчком и сла-
 венском оригиналу налази. Пс. 32 ст. 5. „миаостѣна“ превео је са „правда“,
 а то се противи грчком оригиналу. Пс. 33. ст. 5. погријешно је преведен;
 ст. 10. свршетак је погријешан, ст. 12. исто тако, ст. 14. и 20. исто тако.
 Пс. 35. 7. пријевод погријешан, а ст. 12. погријешан у времену. — Пс.
 38. ст. 3., 7. и 9. погријешан пријевод. Исто су тако погријешни ови Пс.
 49. ст. 10. и 21. — 51. ст. 1., 61. ст. 1., 2., 4., 9. и 10. — 63. ст. 1., 3., 6. и
 7.; — 69. ст. 4.; — 70. ст. 3., 4., 8., 18. и 25; — 76. ст. 2., 3., 5., 6., 9., 10.,
 11. и 18. — 85. ст. 14.; — 91. ст. 5., 10., 12. и 14. — Пс. 92. ст. 5. — 99.
 ст. 3.; — 110. ст. 10.; — 111. ст. 2. и 8.; — 123 ст. 4.; — 133 ст. 1; —
 — 134. ст. 1., 6., 7., 8, 10. и 18.; — 135. ст. 10. и 23.

Сви ови наведени стихови појединих назначених псалама тако су
 погријешно преведени, да скоро није могуће познати оригинал савијен
 с пријеводом. Ако се пак није хтјело преводити тако, да ученици потпуно
 схвате смисао, који је у оригиналу изречен, онда није требало пријевода
 поред оригинала ни стављати, а особито погријешни пријевод, као што
 је овај у Псалтиру Мите Нешковића. Ово су погријешке замашне, те би
 ученицима више шкодиле него ли користиле, кад би им се овај Псалтир
 у руке дао. Они би научили погријешно значење појединих ријечи и ре-
 ченица, те не би никад у стању били разумјети св. Писмо а особито Апо-
 стол и Јеванђеље као и поједине црквене молитве и пјесме, које у цркви
 чују, — а које се све хоће постићи читањем овога Псалтира. А кад би
 право значење, или боље рећи буквални смисао како поједине ријечи, тако
 и цијелих реченица — онда би им лако било створити отуда својим ра-
 зумом преносни смисао.

Из наведених разлога не могу вис. кр. зем. влади препоручити ни
 „Псалтира“ за употребу у народним школама.

Но да не би књижара, која се обратила на вис. владу са поменути
 књижицама, видећи, да није овђе успјела, обратила се сама непосредно
 народном митрополитско-црквено-школеском савјету у Ср. Карловце, препо-
 ручујући ове књижице за употребу у народним школама, слободан сам
 овим најуљудније замолити вис. кр. зем. владу, да би благоизволила ове
 књижице са мојим примјетбама послати славном народном митрополитско-
 црквено-школеском савјету у Ср. Карловце као надлежној духовној области
 за процјењивање књига црквеног садржаја, — па ако би славности наве-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

дене погријешке превидио и омаловажио, ја ћу се сматрати да сам строго оцјењивао ову ствар и савршено ћу се покорити одлуци славног црквено-школског савјета.

У Загребу 24/12 Јулија 1887.

Јован Петровић,

кр. катихета.

Дописи.

(Парастос покојном др. Ђорђу Натошевићу у Боботи)

Учитељско удружење обдржало је многозаслужном и вредном срп. педагогу гл. р.ф. срп. нар. школа пок. др. Ђорђу Натошевићу шестонедељни парастос 22. Августа у овдашњој св. Ђурђевској цркви уз присуство околних учитеља, овдашњег обшт. поглаварства и грађана.

Да би тужну успомену нашег милог бабе што величанственије произвели, служила је се цела Божањствена Литургија, на којој чинодјејствоваше три свештеника Драгутин Протић из Пачетина, Ђорђе Мишић из Вере и Милорад Михајловић из Даља, нека је топла захвала горе — реченим частним сцима, који се одазваше позиву учитељског удружења, и који са својом смиренošћу топле молитве за душу нашег милог бабе Богу принесосе. Учитељство Вам присутно најтоплије захваљује.

На позив овдашњег учитељског удружена врло се мало учитеља одазвало, које баш не служи им на свјетлост образа њиховог, неби рад, браћо, овде да Вас корим, да Вас опомињем, како да се одаје заслужним срп. мужевима последње признање, та то у срцима Вашима лежи, али требали сте, као што у позиву стоји, ако прече околности, да се баш не може доћи, има се одма овдашњем учитељу доставити, али то учинише само двојица. Десет учитеља присутни су били, који Вас, браћо, жестоко осуђују.

Учитељско удружене дало је леп венац милом баби са надписом: за вечни спомен др. Ђорђу Натошевићу даје захвално учитељство, обавит венац са црном завјесом. Учитељство је осјетило велики губитак на пољу педагогије, на пољу српске књажевности, — сјећајући се милог бабе, његових великих заслуга. Тронутим срцем, топлим молитвама, великим признањем орошене су очи присутног учитељства, гледајући тужни спомен, гледајући венац, стојећи на средини цркве обавит у црни вео. Пред тужном песмом „С о д у х и п р а в е д н ы х њ“ ступи на среду међу учитељство овдашњи учитељ. Г. Ш., те тужним речима оцрта заслуге милога нам бабе, вељу жалост нашу и неизмеран губитак наш са завршним речима: Лака ти црна земљица, ммили бабо! Вечна ти успомена међу нама била!!!!

Бобота 24. Августа 1887.

Г. Шиповић,
учитељ.

Ада, 26. јунија 1887. Ономадне сам био присутан на годишњем испиту овдашње срп. народне школе и то на испиту оних ученика, који су под руком овдашњег ваљаног и уваженог учитеља *Николе Кирића*. Нисам

од оних, који радо хвале или радо куде, ако се нема много повода на хваљење или куђење, али сам тога уверења, да јаван рад јавно пратити треба, и да рђаве јавне раденике у штампи ваља укорити (јер је штампа најбољи лек против нехата и оначине), као што опет с друге стране и добре јавне раденике треба у јавним журналима приказати (јер је штампа и ту најбољи пут, да се заслужну раду призна оцена.

Једна врста знаменитих јавних раденика су учитељи и учитељски рад требало би да се можда највећма прати и надгледа — кад помислимо, какав велики и племенити задатак имају учитељи.

Према томе ја са своје стране, кад ми се већ дала прилика, да будем на испиту у срп. нар. школи, не могу, а да не изнесем на јавност, шта сам видео и чуо у школи. Не ћу превртати тим мање, што о раду учитеља *Кирића* само похвалу имам да кажем, те ми је по том дужност врло пријатна.

Но да пређем на саму ствар.

Испит је трајао од 8—12. с. пре подне. Највише — један добар сат — заузео је *катохизис*, као што по мом мишљењу и треба да буде у вероисповедним школама. Вреди пак много се бавити катохизисом код млађе деце за то, што је Србу с вером срасла и народност, а друго, што ни један други предмет не пружа учитељу толико прилике, да децу на моралне путе упућује — које упућивање ваља да претходи самој правој настави у науци. Ко познаје заповести божје и црквене, дела милости телесне и душевне, грехе ове и оне и т. д., као што се то задаје деци да науче, тај зна, колико и колико мудрих тумачења и упутстава има прилике учитељ поред катохизиса да рекне својим ученицима. Ваљаним а савесним тумачењем уз навођење примера из живота може учитељ толико да оплемени срце у детета, да га после никакве зле прилике не могу скренути с пута племенитости у моралности и доброты. Ко зна, да доста пута само у томе не лежи узрок, да једно место броји несаразмерно много рђавих, покварених или бар неразборитих индивидуа, што се у своје време нису добрим примерима, на какве побуђује катохизис, — некадашња деца, некадашњи ученици оплеменили! Ако се трпало знање у децу, оно није уродило плодом, јер синати гомилу наука т. ј. познавања у дете, а не чекати, док се срце облагороди, значи синати воду у празан суд.

Код тачке „*српски језик*“ радовао сам се, кад сам чуо, како деца лепо и с разумевањем читају свој матерњи језик. Учитељ је и овде показао, да уме с једне стране да изабере најзгодније комаде за читање, а с друге, да уме врло вешто да према умној развијености дечијој тумачи прочитане примере.

И „*мађарски језик*“ задовољио је са свим. Деца су читала тачно, где год им је књига отворена, а све прочитано умела су и превести, као и рећи, шта значи ова или она поједина реч. Кад је мађарски језик заведен у нормалне народносне школе, чули су се велики повици; да је тим наређењем учињено, да деца не ће моћи ништа друго учити. Ко је свој задатак схватио, као учитељ Кирић, тај је показао, да је она бојазна неоснована и сувишна била, јер деца поред ваљана учитељева рада могу

зайста да савладају и мађарски језик, а и осталим наукама поред њега да напредују. Ко то не верује, треба да буде присутан у каквој доброј школи, као што је Кирићева, па ће га успех — изненадити. Тако у Кирићевој школи ништа није сметао мађарски језик, а да деца у „Рачуну“ не буду баш рећи „печена“. Многа деца су тако брзо ра- стварала бројеве у саставне њихове делове (суманде или факторе), да их добро мораш пратити. А где су деца тако добро упозната са бројевима и таблицама, ту је оно вечно, брзо и сигурио рачунање само природна последица.

Да не бих дуљио разговор, казаћу само у кратко, да су и остали предмети задовољили. Председник испита честити управитељ Р. Ковачевић и интелгентни млади парох Л. Шевић потписани су на крају табачка са свим праведно, „да су на 22. јунија 1887. год. одржаном годишњем испиту ученици Кирићеви мал' не без разлике предмета заказали одличан успех. Заиста, вредноћа, прецизност и систематичност, са којом учитељ Кирић ради, заслужује сваку похвалу, а последак је тому онај лепи успех, од ког су користи за целу општину ађанску велике.

Не могу, а да не наведем неке одговоре ученика, ради примера за систематичност и одсечност учитељевоу.

На заповест: Кажу ми 7. члан „Символа вере“ . . . одговара ученик: „Ово је 7. чл. с. вере“: И паки . . . итд. У читању Србском (и Мађарском) учи учитељ, да ученици по смислу наглашују сваку реч, а то је од велике важности, зашто се тим деца навикавају на ред и пажњу, а друго, само добрим, коректним читањем може се прочитано добро разумети. Дете чита: „и за то . . . угрејани и звојевни не пијте (наглашујући „не пијте“). У рачуну пита учитељ: Какав је знак множења? а ученик одговара: крет и то положен (јер има и усправљен крет, а то је знак сабирања) итд.

Мени је мило, што могу рећи, да сам се на испиту лепо забављао. Професори средњих школа туже се, да им деца врло неспремна долазе у гимназију. Подајте им овако спремноу децу, какву сам ја овде затекао, па ће тужбе престати и настава у средњим школама већег берићета имати.

На свршетку имам ово рећи: Г. Г. надзорници школски! Неправедно чините, што тако ретко походите учитеље. Неправда је, да не знате ни ви ни у опште српски свет, где су школе добре, а с друге стране, што добри учитељи, не добивајући признања — те једине награде по наставника — немају чим да буду подстрекнути. А колики је тек грех, што нехатом својим причињавате, те многе српске школе остају хрђаве само због тога, што нема ко да — стражари. Б. Б.

ШКОЛСКЕ ВЕСТИ.

У учитељску школу Сомборску уписало се у почетку ове шк. године: 73 мушких и 64 женских; свега 137 ученика. Ово је највећи до сада постигнути број.

Српска виша девојачка школа у Новом Саду под управом изврснога и вреднога управитеља свог г. Аркадија Варађанина у течају 1886^о. шк.

године красно је напредовала. Из штампаног извештаја за 1887. види се, да је било у I. разреду 20; у II. разреду 22; у III. разреду 14 и у IV. разр. 9 и по томе свега 65 ученица, које су све Српкиње православне вере. Годишњи закључни испити држани су од 22—25. Јунија по новом календару и то у нижа три разреда под председавањем Дра Илије Огњановића, а у IV. разреду под председавањем покојног Дра Ђ. Натошевића гл. школ. референта. На испитима и на закључној светковини 17. 29. Јунија присуствовали су многи родитељи, особито госпође. Том приликом изложени су били у школским дворанама женски ручни радови, цртања, краснориси и писмени састави ученица.

Књижница ове школе има 850 дела у 1238 свезака, а умножена је ове године са 69 примерака књига. Учила за кућарство довољно, а за школске учебнике употребљују се све штампане књиге, и више се ни један предмет не предаје по рукописима.

Заклада А. Герескога за вишу девојачку школу Новосадску састоји се из 10.000 помирних рубаља руских и 280 фор. 44 нв. а. вр. и већ је предана правосл. србској црквеној обштини новосадској у руковање.

Фонд србске више девојачке Школе у Новом Саду износио је у Јунију о. г. 18.961 фор. 42 нв. Из овога се фонда још за сада ништа не троши, него се камате у капитал обрађају.

Мировина. Удовица покојног Светозара Поповића уљманског бившег учитеља госпођа Сара рођ. Константинова из државног пенз. фонда добила је годишњу припомоћ.

В. Саб. Одбор на предлог Срб. Нар. Школ. Савета одредио је из пенз. учитељског фонда у Карловци г. Катарини Чобића удовици пок. Дим. Чобића умировљеног надзорника крајишких школа србских годишњу припомоћ од 120 фор. Вукашину Павловићу заслуженом, остарелом учитељу у Станишићу годишњу припомоћ од 80 фор. и Александри Миладиновић удовици учитеља негдашњег Исидора Миладиновића у Пивница у име милостиње једанпут за свагда 40 фор. све из истог пенз. учитељског фонда.

Избори учитеља. За учитеље изабрани су: Стеван Мишковић у Итебеју, Душан Мирковић у Куманима, Харитон Ружић у Сивцу, Димитрије Петровић у Тарашу, Милан Попић у Томашевцу и Јустин Манојловић у Бјелини, Миле Новаковић у Д. Тузли, Милан Марин у Марадику, Иван Поповић у Дбњем Ковиљу, Васа Јовановић пристављен је за привр. учитеља у Т. Бечеју.

За учитељице изабране су: Милева Костићева и Марија Милићева у Новом Саду, потоња на Клисци. За учитељицу у Лешњици у Србији постављена је Софија Лазаревића свршена приправница Сомборска.

Разно.

Пример за углед. Преч. г. Драгутин Протић парох у Пачегину послао је уредништву овом 10 фор. с молбом, да се за ту своту шаље „Школски Лист“ сиромашним, вредним и за просвету заузетим србским учитељима. Захваљујући преч. господину ревнитељу „Школскога Листа“ на овом великом дару, велимо: Дај, Боже, да се на овај пример угледе

много наши имућни свештеници и световњаци, па би се онда „Школски Лист“ одржати и напредовати могао. За примљену своту шаље се „Школски Лист“ као дар Драгутина Протића: г. Јовану Хорвату учитељу у Пачетину, г. Ради Лончару учитељу у Мединци, г. Милану Орловићу учитељу у Лисичини, г. Ђури Перенчевићу учитељу у Вргином Мосту, госп. Светиславу Теодоровићу учитељу у Нештину, г. Теодору Новковићу учитељу у Горњем Михољцу и Милану Пејићу учитељу у Обљају.

Римске калуђерице у Сомбору. Калачки Арцибискуп Хајналд покљонио је пре три године 50.000 флр. на зидање женског манастира у Сомбору у славу Матере Божије и ради хришћанског васпитања женске деце. Римска општина овдашња додала је још толико и обвезала се, да ће сав приход, који се до сада на издржавање оvd. римске женске школе из школске квоте трошио, на издржавање женске основне и више девојачке школе у манастиру давати. Здање манастирско до цркве римске сазидано је, калуђерице су 22. Августа (3. Септембра) из Калаче жељезницом дошле и од госпођинског одбора мађарског свечано дочекане и у манастир допраћене, а на римску Малу Госпојину сам Митрополит Хајналд, — пошто је најпре у цркви служио, и о користи доброг васпитања хришћанског поучно слово изговорио, и многобројној младежи св. тајну миропомазања раздавао — осветио је манастир и школе најсвечаније. У манастиру су смештени ови васпитни заводи; 1. Забавиште за малу мушку и женску децу; 2. Основна школа са 6 разреда и 3. виша девојачка школа са 2 разреда.

Сиротиште у Сомбору. Митрополит Калачки Хајналд, кад су му у очи римске Мале Госпојине овдашњи грађани римске вере бакљаду давали, свечано је обећао да ће 80 000 форинти дати на оснивање сиротишта у Сомбору, које се за три године има подићи. На усклик благодарности од стране народа, рекао је знаменити овај муж: „Не заслужујем ја никакве хвале за ово дело; јер сам тим само свету дужност моју испунио. Мени је св. црква дала земаљских блага. Ја сам ваш Архиастир, а ви сте чланови цркве, па оно, што је мени црква дала, жртвујем на одхрањивање и васпитање сирочади, на славу Божију и римокатоличке цркве, на корист човечанства и спасеније душе моје“.

Седница Школског Савета заказана је за 9. Септембар. У идућем броју саопштићемо : шта је у њој предузимано.

САГЛАСИЈЕ.

Читајући прошли број „Школског Листа“, у коме међу осталим ко-мадима изиђе и удружење тројице г. г. учитеља и г. пароха, који се узгредно састадоше у месту Боботи, те из осталих говора закључише на једноме своја мњења, — која се састоје из три тачке. Томе је тако побудило — да се не могах уздржати — а да и ја коју о томе колико-толико не прословим.

А ево шта: И ја сам њиховог мњења!

Али — „постигнути — да се исти „Школски Лист“ поврати у своје првобитно стање, т. ј. да онет дваред месечно излази“: Морали би се прво и прво одазвати уредништву „Школског Листа“ сви они, који желе, да га дваред месечно добивају, — „Како би умно да притекну уз припомоћ вредног г. уредника на темељу заузетог им положаја.“

Кад би се ово учинило — онда би и уредништво „Школскога Листа“ добило број одзива — и видело, едали га по оноликом броју дваред месечно издавати може — или не?

Ја од моје стране држим, да барем сви они, (изузимајући друге) који раде на темељу „Школскога Листа“, (на школском пољу) никако неће, а и не треба да ослабе, а да се не одозову жељко, да „Школски Лист“ дваред месечно излази.

Оволико нека је од мене, и нека ми нико, прочитавши ове редове, не узме, да сам то у заповедном начину ставио — или да кога на то окупирам, не — но у намери — у којој се огледа жеља прама овоме листу.

До виђења!

У Грачаници (Босна.)

К. Радељевић,
учитељ.

Објава.

Дозволом вис. кр. финансијалнога министарства одгођено је вучење бројева лутрије хрв. учитељскога дома од 6. Септембра на 10. (десети) Новембар. Молим, да би то у свом штот. листу обзнанили. Са срдачним поздравом.

У Загребу 4. 9. 1887.

Иван Филиповић.

УПРАЖЊЕНА УЧИТЕЉСКА МЕСТА.

— У Вршцу тражи се учитељица. Плата је 500 фор., 150 фор. име станарине и 3 хв. дрва. Рок 15. Септ. по ст. кал.

— На новоустројеној вероисповедној школи у Беоцину расписан је стечај за учитељицу до 14. Септ. Плата је 350 фор. и слободан стан. Учитељица је дужна за ову плату како свакидашњу, тако и повторну школу држати и ученице своје женском ручном раду обучавати.

— У Јосипову (код Турске Каниже) упражњено је место учитеља. Плата је 500 фор.

— У Србском Пардању тражи се учитељица на новоотвореној православној србској вероисповедној школи. Плата је 300 фор., стан и 6 хвати сламе за огрев школе и учитељичиног стана. Рок 13. Септембра.

У Тителу расписан је стечај за учитеља православне србске школе. Плата је 500 фор. Учитељ је дужан у цркви за певницом редовно појати, децу у свима прописаним за вероисповедне школе предметима обучавати и у цркву водити и тамо на њи пазити. Осим горње плате за појање у цркви добијаће 40 фор. за црквенообштинско перовођство 50 фор. Од сваког погребца, где буде позван, 1 фор., од парастоса 50 нч. Уз то стан. Знаци ноталног појања поред добре квалификације имају првенство. Молбенице на пароха Емила Степанова имају се до 14. Септ. поднети.

У Новом Сент Ивану тражи се учитељ. Плата 320 фор., за повторну школу 40 фор., стан, башта и 2 ланца ораће земље и сламе за грејање. Рок до 20. Септембра.

— У Куманима тражи се учитељ. Плата је 500 фор., стан и сламе за огрев кољко је нужно и 1 ланац земље. Учитељ је сам осталих законом прописаних предмета обвезан децу вртарству појању и певању обучавати. Рок 14. Септембра.

Издаје и уређује: НИКОЛА Ђ. ВУКИЋЕВИЋ.

Штампарија Ф. Витермана у Сомбору.